

Notitie praktijkproeven kerkdiensten

1 Voorstel

- Instemmen met beschikbaar stellen van een budget uit de algemene middelen t.b.v. onderzoek en begeleiding van de praktijkproeven door religieuze organisaties, vergelijkbaar met fase 2 van de fieldlab evenementen.
- Instemmen met een budget van 5.1.2b I.v.m. scheiding kerk en staat alsmede het gelijkheidsbeginsel is het belangrijk om alle religieuze koepelorganisaties in staat te stellen desgewenst praktijkproeven uit te voeren alsmede financiering van de daarvoor benodigde onderzoeks- en begeleidingskosten. Uitgaande van het verzoek van het CIO (5.1.2b) gaat het om 5 organisaties (CIO, Centraal Joods Overleg, Contactorgaan Moslims en Overheid, Hindoeraad Nederland en Boeddhistische Unie Nederland), dus 5.1.2b. Niet opgevraagd geld vloeit terug naar de algemene middelen.

Dit voorstel is eerder besproken in het DOC-19 van 1 juni. Nav de bespreking zijn onder punt 3 (doel praktijkproeven kerken) de vragen van het DOC op 1 juni beantwoord:

- Zijn de gewenste praktijkproeven in deze fase van de crisis nog nodig?
- Wat is de wetenschappelijk aanvullende waarde van deze praktijkproeven tov eerdere fieldlabproeven (bv. ook mbt zingen)? Welk element in deze proeven is nog niet onderzocht en van belang om te onderzoeken?

•
•

2 Aanleiding

- Verzoek Interkerkelijk Contact in Overheidszaken (CIO)¹:
- Het CIO heeft vanaf eind maart gevraagd om financiële middelen voor praktijkproeven in kerken. Daartoe heeft het CIO een plan van aanpak opgesteld.
- Het CIO vraagt:
 - 1 Een budget beschikbaar te stellen om praktijkproeven te doen op 10 locaties waarbij gedrag tijdens verschillende typen vieringen wordt onderzocht en waarbij ook de (relatie met de) ventilatie in de verschillende typen gebouwen wordt onderzocht. Een eerste inschatting is een bedrag van 5.1.2b per locatie; dat betekent voor 10 locaties een bedrag van € 5.1.2b
 - 2 Sneltesten beschikbaar te stellen om mensen zonder klachten te testen voordat zij een viering - i.h.k.v. een praktijkproef - bezoeken.
- Stand van zaken financiering praktijkproeven kerken:
- VWS heeft sneltesten aangeboden via de testlocaties van Stichting Open Nederland (SON), maar daarmee zijn de onderzoeks- en begeleidingskosten niet gedekt.
- Op het VWS-aanbod heeft het CIO positief gereageerd, maar men houdt vast aan het verzoek tot financiering van de onderzoeks- en begeleidingskosten.
- Sinds 20/5 is bekend dat de fieldlaborganisatie evenementen mogelijk bereid is om onderzoeksbegeleiding te bieden. Op 27/5 heeft een overleg plaatsgevonden tussen het CIO, EZK en JenV om de ervaringen die vanuit de fieldlabs zijn opgedaan, te delen. Dit is op 2/6 gevolgd door een gesprek tussen CIO, de fieldlaborganisatie evenementen en JenV. Belangrijke aandachtspunten hierin waren dat de praktijkproeven aan nut winnen als de 1,5 meter daarbij wordt losgelaten en dat de communicatie goed moet

¹ Het CIO is een samenwerkingsverband van 29 christelijke kerken en twee Joodse gemeenschappen en behartigt hun gemeenschappelijke belangen bij de Rijksoverheid.

worden uitgewerkt gelet op de te verwachte mediabelangstelling voor de praktijkproeven.

• 3 Toelichting

Aanleiding voor de praktijkproeven kerken:

In het TK-debat van 24/2 is aangegeven: *Hugo de Jonge: [...] "Maar er staat niks in de weg om te kijken of je bij kerken ook met toegangstesten aan de slag zou kunnen. Ik weet niet of VNO bereid zou zijn om een consortium voor de kerken ter beschikking te stellen, maar NCW misschien wel. Ik wil graag dat gesprek met de kerken aangaan en misschien doe ik dat wel samen met de minister van erediensten. Dat zou een goed idee zijn."* In een debat op 24/3 is het punt nogmaals aan de orde gekomen, zij het dat de toen aangenomen motie over testexperimenten niet op kerken ziet.

Doel praktijkproeven kerken

Het doel van het CIO-project "praktijkproeven kerkgebouwen" is inzicht krijgen in de gang van zaken rondom kerkdiensten in coronatijd en de maatregelen die getroffen kunnen worden om de veiligheid te verbeteren. Daarbij wil men (idealiter), met gebruikmaking van vooraf testen, experimenteren met de situatie waarbij kerken weer de gewone bezoekersaantallen toelaten en bij voorkeur zonder 1,5 meter afstand.

- Ten eerste wil men door meetgegevens en analyses de risicogebieden van verschillende onderdelen van de eredienst in kaart brengen. Het gaat dan om het gedrag tijdens erediensten. Maar vooral ook om de relatie tussen het gedrag (bijv. lopen, zingen, beweging voor viering van Doop, Avondmaal, Eucharistieviering sacramenten, dynamische eredienst (zitten, staan, lopen) en de ventilatie die in de verschillende typen religieuze gebouwen sterk kan verschillen. Met name voor dit laatste punt wil men specifiek wetenschappelijk onderzoek (o.m. meting reikwijdte aerosolen/druppelverspreiding in relatie tot de ventilatie) dan is verricht in de zgn. fieldlabs evenementen (zie ook OMT-advies 115, pag. 10). Dit onderzoek is ook van belang om te kijken onder welke voorwaarden (ivm ventilatie waar in het gebouw wel/niet, wel of niet staan/zitten/bewegen) het zingen (zonder mondkapje, uit volle borst, etc.) mogelijk is.
- Ten tweede wil men met behulp van deze kennis adviezen en protocolvoorschriften (met name voor zang/beweging irt ventilatie) opstellen voor veilig kerkbezoek, die beschikbaar komen voor alle kerkbeheerders. Kerkbeheerders kunnen daarop hun protocollen aanpassen/verbeteren voor meer veiligheid. Dit is niet alleen van belang voor de huidige situatie, maar ook voor de toekomst mede gelet op mogelijke virusmutaties.
-
- **Verbreding naar andere religieuze organisaties**
- Gelet op de scheiding kerk en staat alsmede het gelijkheidsbeginsel is het belangrijk ook de andere religieuze koepelorganisaties (Centraal Joods Overleg, Contactorgaan Moslims en Overheid, Hindoeraad Nederland en Boeddhistische Unie Nederland) in staat te stellen om, als zij dit willen, praktijkproeven alsmede financiering van onderzoeks- en begeleidingskosten uit te voeren. Vooralnog is nog geen uitvraag gedaan en ook hebben deze andere organisaties nog geen verzoeken ingediend. Resultaten van de praktijkproeven CIO kunnen verder wellicht worden gebruikt door andere

religieuze organisaties, maar tegelijkertijd verschillen de erediensten en gebouwen (sterk) per religie of levensbeschouwing.

- **4 Politieke en bestuurlijke context**

- In het TK-debat van 24 februari heeft de CU gevraagd of kerken kunnen deelnemen aan fieldlabs en toegangstesten. De MVWS heeft toegezegd om samen met de Minister van JenV (Eredienst) hierover het gesprek aan te gaan met het CIO. Ook in het TK-debat van 24 maart jl. is dit aan de orde gekomen in het kader van een aangenomen motie over testexperimenten. Deze motie zag niet op kerken.
- De achterban van het CIO vraagt het CIO regelmatig naar de stand van zaken van de praktijkproeven. Ook bij de TK-behandeling van het wetsvoorstel tijdelijke wet coronatoegangsbewijzen (6 mei jl.) is door het CDA gevraagd naar de stand van zaken.
-